

*До разової спеціалізованої вченої ради
ID 15233 у Дніпровському державному
університеті внутрішніх справ
49000, м. Дніпро, пр-т Науки, 26*

РЕЦЕНЗІЯ

**доктора філософії з галузі знань 08 Право
Бобрішової Лілії Володимирівни
на дисертаційне дослідження Тихоненка Сергія Олександровича
на тему «Особливості реалізації процесуальної компетенції слідчим у
кримінальному провадженні в умовах поширення пандемії COVID-19»,
поданого на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право
за спеціальністю 081 Право**

Дисертаційне дослідження присвячене актуальній та складній проблемі сучасної кримінальної процесуальної науки — визначенню теоретичних, нормативних і практичних засад реалізації процесуальної компетенції слідчим у кримінальному провадженні в умовах поширення пандемії COVID-19.

Для України пандемія COVID-19 також стала серйозним викликом. За офіційними даними Міністерства охорони здоров'я України, протягом періоду пандемії було зареєстровано понад 5,5 млн випадків захворювання та понад 112 тис. смертей, спричинених ускладненнями коронавірусної хвороби. Високі показники захворюваності та смертності обумовили необхідність запровадження безпрецедентних карантинних обмежень, які вплинули на діяльність усіх правоохоронних органів, у тому числі органів досудового розслідування. У цих умовах забезпечення безперервності кримінального провадження та належного виконання завдань кримінальної юстиції потребувало адаптації традиційних організаційних і криміналістичних підходів до нових епідемічних реалій.

Особливої актуальності зазначена проблематика набуває щодо діяльності працівників Національної поліції України, які протягом усього періоду пандемії належали до категорії працівників критичної інфраструктури та були зобов'язані виконувати службові обов'язки незалежно від рівня епідемічної небезпеки. На відміну від значної частини працівників інших сфер, поліцейські не мали можливості перейти на дистанційний режим роботи, оскільки забезпечення публічної безпеки, реагування на повідомлення про кримінальні правопорушення, проведення слідчих (розшукових) дій та охорона громадського порядку потребували їхньої постійної фізичної присутності. Саме тому рівень захворюваності на COVID-19 серед поліцейських залишався стабільно високим протягом усього періоду пандемії, а численні випадки інфікування були безпосередньо пов'язані з виконанням службових обов'язків та постійним контактом із населенням.

Робота має системний характер, логічну структуру та демонструє глибоке

розуміння досліджуваної проблематики.

Емпіричну базу дослідження становлять дані Державної служби статистики України, органів прокуратури, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Міністерства охорони здоров'я та інших державних органів, аналіз політико-правової публіцистики, довідкових видань, фактологічних матеріалів щодо реалізації слідчим процесуальних повноважень під час проведення слідчих (розшукових) дій в умовах пандемії COVID-19

Практичне значення дисертації полягає у в тому, що викладені й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки та практичні рекомендації впроваджені та використовуються у:

- освітньому процесі – під час викладання навчальних дисциплін «Організація розслідування кримінальних правопорушень», «Криміналістика», «Кримінальний процес», «Оперативно-розшукова діяльність», а також підготовки підручників, навчальних посібників, курсів лекцій;

- науковій діяльності – для подальшого вдосконалення основ методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень на основі сформульованих теоретичних положень, висновків і практичних рекомендацій;

- правозастосовній діяльності – для вдосконалення діяльності органів досудового розслідування підрозділів Національної поліції України.

Отримані в дисертації результати є достатньо обґрунтованими, що підтверджується використанням широкого кола нормативних джерел, наукових праць та судової практики.

Автором сформульовано низку нових положень, висновків та пропозицій, які виносяться на захист. Основні з них такі: вперше обґрунтовано доцільність розгляду процесуальної компетенції слідчого через систему трьох взаємопов'язаних блоків діяльності: організаційного, доказового та процесуально-розпорядчого.

Сформульовано науковий підхід до розуміння процесуальної компетенції слідчого як системи повноважень, що реалізуються в умовах надзвичайних ситуацій біологічного характеру та забезпечують безперервність здійснення досудового розслідування;

Доведено, що забезпечення біологічної безпеки є самостійним елементом організації слідчої діяльності та повинно враховуватися під час планування і проведення слідчих (розшукових) дій.

Удосконалено наукові уявлення про цифровізацію процесуальної діяльності слідчого та використання дистанційних технологій під час досудового розслідування;

Обґрунтовано теоретичні засади взаємодії слідчого з прокурором та слідчим суддею в умовах дистанційного формату роботи.

Досліджено наукові уявлення про систему факторів ризику інфікування

учасників кримінального провадження під час здійснення слідчої діяльності та їх криміналістичне значення.

Дістали подальшого розвитку криміналістичні рекомендації щодо проведення допиту, обшуку, огляду, пред'явлення для впізнання та слідчого експерименту в умовах біологічних загроз.

Доповнено концептуальні положення щодо цифрової трансформації досудового розслідування та розвитку електронного кримінального провадження.

Скориговано наукові уявлення про взаємозв'язок безпеки учасників кримінального провадження та ефективності розслідування.

В досягненні мети дослідження були використані загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання.

Зокрема, обрано *діалектичний метод* наукового пізнання як теоретичний фундамент дослідження при розгляді всіх проблемних аспектів за темою дисертації. Поряд з ним були використані й інші методи, зокрема, *формально-логічний* – для дослідження поняття, змісту, ознак реалізації повноважень стороною обвинувачення; *системно-структурний* – для з'ясування організаційних та процесуальних питань, що їх вирішує сторона обвинувачення на початковому та подальших етапах досудового розслідування злочинів в умовах поширення пандемії COVID-19.

Нормативно-правову та інформаційну основу дисертаційного дослідження складають: Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс України, чинні законодавчі й підзаконні нормативно-правові акти, які регулюють кримінальні процесуальні відносини в нашій державі.

Сформульовані в дисертації положення, висновки, пропозиції і рекомендації є важливим внеском у розвиток науки кримінального процесу, криміналістики та діяльності органів досудового розслідування.

Разом із тим дисертаційне дослідження Тихоненка Сергія Олександровича не позбавлене окремих недоліків і дискусійних положень, які потребують додаткового уточнення або можуть стати предметом наукової дискусії:

1. У роботі недостатньо уваги приділено аналізу зарубіжного досвіду організації діяльності правоохоронних органів під час пандемії COVID-19. Зокрема, більш детального висвітлення потребують практики держав-членів Європейського Союзу, США та Канади щодо проведення процесуальних дій в умовах карантинних обмежень.

2. При викладенні матеріалів дисертації виявлено окремі лексичні, граматичні, орфографічні помилки, логічні неточності викладення матеріалу в деяких підрозділах та висновках до розділів.

3. У роботі недостатньо уваги приділено аналізу статистичних даних щодо захворюваності працівників органів досудового розслідування безпосередньо за

категоріями посад, що дозволило б більш об'єктивно оцінити рівень професійних ризиків слідчих.

4. Робота виграла б від більш детального дослідження психологічних наслідків пандемії для слідчих та інших учасників кримінального провадження, оскільки зазначений фактор безпосередньо впливає на ефективність комунікації під час проведення вербальних слідчих (розшукових) дій.

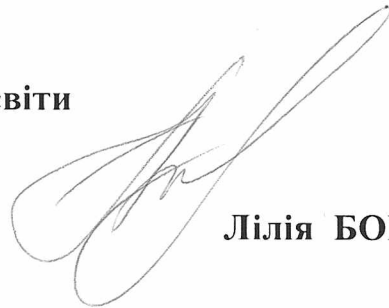
Слід зазначити, що висловлені зауваження не впливають на позитивну оцінку виконаної роботи і викликані скоріше наявністю новаторських ідей, а також складністю обраного предмету наукового аналізу.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертація Тихоненка Сергія Олександровича «Особливості реалізації процесуальної компетенції слідчим у кримінальному провадженні в умовах поширення пандемії COVID-19», є завершеною самостійною працею, в якій отримано ряд нових науково обґрунтованих теоретичних результатів, що в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що полягає у виробленні цілісної концепції формування правових механізмів регулювання щодо реалізації процесуальної компетенції слідчим у кримінальному провадженні в умовах поширення пандемії COVID-19, виявленні проблемних аспектів застосування норм кримінального процесуального законодавства в цій сфері, а також виробленні пропозицій та рекомендацій щодо його вдосконалення для підвищення ефективності виконання завдань кримінального судочинства та ефективного здійснення досудового розслідування. Вона відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Тихоненко Сергій Олександрович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

РЕЦЕНЗЕНТ:

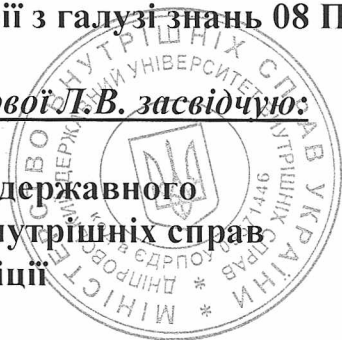
**Начальник відділу забезпечення якості освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор філософії з галузі знань 08 Право**

Лілія БОБРИШОВА

Підпис Бобришової Л.В. засвідчую:

**Проректор
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
полковник поліції**

Олександр ЮНІН